

4 mei Lezing

Door Arnold van Dockum, Dorpshuis 't Trefpunt, Nieuwolda, 4 mei 2022.

4 Mei verhaal Nieuwolda 2022

Dank je voor de introductie Cees. Toch zal ik me nog even nader voorstellen: Arnold van Dockum geboren 14 februari 1942 te Nieuwolda op de boerderij nu Hoofdstraat 120. Mijn ouders waren daar beginnen te boeren eind 1939. In 1950 zijn we verhuisd naar nummer 118. Tot mijn 18^e heb ik met heel veel genoeg in Nieuwolda gewoond. Omdat 4-5 mei in ons gezin altijd een prominente plaats gehad heeft vind ik het fijn dat ik het deze keer weer eens in Nieuwolda kan meemaken.

Ook mijn ouders zal ik nog even introduceren: Mijn vader was Lex van Dockum geboren 15 maart 1913 te Lekkerkerk en verder getogen In Stolwijk, beide in Zuid-Holland. Zijn vader overleed toen hij drie was en zijn z'n broertje één. Zijn moeder ging al gauw weer werken als onderwijzeres en de beide broers groeiden behoorlijk vrij op. Crèches e.d. waren er toen niet. Mijn vader was in zijn jeugd veel bij boerengezinnen en dat zal ertoe geleid hebben dat hij later naar de Hogere Landbouwschool in Groningen is gegaan. Daar ontmoette hij mijn moeder, Kee Starke boerendochter uit Nieuw-Beerta (geb. 15-12-1917). Ze trouwden in juni 1940 en gingen toen op de boerderij in Nieuwolda wonen.

Inmiddels was het oorlog. Ze voelden zich direct thuis in Nieuwolda en kregen al snel vrienden. Mijn ouders waren direct al fel anti-Duits en mijn vader werd hoofd van de verzetsgroep Nieuwolda. Wat hij in dat verband allemaal gedaan heeft weet ik niet, wist mijn moeder ook niet. We spraken – het klinkt als een cliché- maar het is echt zo nooit over de oorlog. Maar het was kennelijk wel zo erg, in de ogen van de Duitsers, dat hij, na verraad op 25 juni 1944 opgepakt werd.

We stonden net op het punt om naar de ouders van mijn moeder in Nieuw-Beerta te gaan met de koets, de paarden stonden er al voor. Mijn moeder heeft dezelfde ochtend nog Bosma geïnformeerd die zijn plaatsvervanger was in de verzetsgroep. Mijn vader werd gebracht naar het beruchte Scholtenshuis waar onder leiding van Lehnhof in de beruchte kelder is geprobeerd hem tot verraad van anderen te brengen. Hij heeft niets losgelaten!

Na enkele dagen is hij toen naar kamp Amersfoort getransporteerd waar hij andermaal de vernederingen door de Duitsers moest doorstaan. Normaal gesproken werd je van hier naar *kamp Neuengamme* vervoerd om daar tewerkgesteld te worden. Bijna niemand heeft het daar toen overleefd.

Maar dat is niet gebeurd omdat mijn vader al snel difterie kreeg, een zeer besmettelijke ziekte. Hij bleef daardoor in Amersfoort in de ziekenboeg waar hij normaal gesproken ook zou zijn overleden vanwege gebrekkige zorg en ondervoeding. Maar hij heeft het daar tot de bevrijding overleefd met hulp van Willem Groeneveld, eigenaar van *Hotel De Vrijheid* in Winschoten, die verplicht in de keuken werkte en onder andere het eten voor de kampstaf maakte. Die bracht hem stiekem extra en goed eten waardoor hij weer op krachten kwam en de ziekte overwon.

Op het dieptepunt van de ziekte woog hij nog maar 40 kilo, maar bij de bevrijding was hij alweer redelijk op normaal gewicht. Al met al heeft hij meer dan 11 maanden in het kamp gezeten en heeft mijn moeder tijdens niet geweten of hij nog leefde en heeft hij ergens in maart gehoord dat zijn dochter Anneke in december 1944 geboren was.

Ja en toen de bevrijding. De Canadezen bevrijdden het kamp op 27 april en Willem Groeneveld was al gauw daarna thuis, wist ook dat mijn vader nog in leven was, maar we hoorden niets van hem. Spannend, mijn moeder kreeg het weer erg moeilijk. Mede verzetsgenoten huurden een auto bij garage Verwer en gingen hem zoeken op de Veluwe.

Ontroerend, ze kwamen onverrichter zake terug. Met z'n vieren in een kleine auto. Vader had er niet eens meer bij gekund..... Om één of andere hadden ze wel ontdekt dat hij onderweg was. En toen kwam hij 6 mei diep in de nacht thuis. Gebracht door verzetsmensen uit Coevorden, waar hij was beland na een moeilijke loop/lift tocht over de Veluwe samen met een medekampgenoot uit Coevorden. Van Zwolle naar Coevorden hebben ze kunnen fietsen op geleende fietsen van kennissen van de man uit Coevorden.

Dat was wat toen de bel ging die nacht en mijn moeder naar de deur snelde. Daar stond hij, wat een feest. Daar zag hij voor het eerst zijn dochter van bijna een half jaar en werd ik die hem bijna een jaar gemist had uit bed gehaald en op z'n schoot gezet en zei toen al snel pappa! En 9 maanden na die dag werd mijn jongste zus geboren!

Tot slot: Ik vertel dit verhaal op 4 mei, dodenherdenking. Ik weet niet of dit helemaal passend is maar ik zie het als een eerbetoon aan mijn ouders. Wel weet ik dat mijn moeder het beeld van de afvoer van Bosma, mijn vaders opvolger, tussen twee landwachten in nooit is kwijtgeraakt!

Na de oorlog hebben we een fijne tijd gehad als gezin. Over de oorlog werd niet gesproken, alleen had mijn vader soms behoorlijke nachtmerries. Mijn moeder heeft toen verteld dat hij dan droomde over de oorlog. Traumazorg bestond toen nog niet. Ook was z'n gezondheid door het kampeven aangetast. Maar wij als kinderen hebben er een fijne vader aangehad en altijd een trots gevoel gehad, nu nog steeds, dat onze vader bij het verzet zat!